

SLUŽBA ZA REVIZIJU FINANSIJSKOG POSLOVANJA

Na osnovu člana 14. stav (1) Zakona o finansiranju političkih stranaka («Službeni glasnik BiH» broj 22/00), člana 24. Pravilnika o godišnjim finansijskim izvještajima političkih stranaka («Službeni glasnik BiH» broj 61/06), a u skladu sa članom 16. Pravilnika o administrativnim procedurama pregleda, kontrole i revizije finansijskih izvještaja političkih stranaka («Službeni glasnik BiH», broj: 103/08) izdajem

IZVJEŠTAJ O REVIZIJI GODIŠNJEG FINANSIJSKOG IZVJEŠTAJA ZA 2007. GODINU NARODNE STRANKE RADOM ZA BOLJITAK

Broj: 03-07-6-3406/08
Sarajevo, 22. april 2009. godine

SADRŽAJ:

MIŠLJENJE REVIZORA	3
1. UVOD.....	4
2. PREDSTAVLJANJE POLITIČKE STRANKE.....	4
3. OPIS REVIZIJE	5
Predmet revizije.....	5
Cilj revizije.....	5
Obim revizije.....	5
4. PRETHODNE REVIZIJE	5
5. NALAZI I PREPORUKE.....	5
5.1. NALAZI	5
5.2. PREPORUKE	9

MIŠLJENJE REVIZORA

Služba za reviziju finansijskog poslovanja u Centralnoj izbornoj komisiji Bosne i Hercegovine izvršila je reviziju godišnjeg finansijskih izvještaja **Narodne stranke Radom za boljitak** za 2007. godinu.

Rukovodstvo stranke je odgovorno za finansijske izvještaje, postupanje u skladu sa zakonima i propisima i uspostavljanje efikasnog sistema internih kontrola.

Naša odgovornost je da izrazimo mišljenje na osnovu revizije koju smo izvršili.

Reviziju smo obavili u skladu sa revizijskim standardima. Ovi standardi zahtijevaju da reviziju planiramo i izvršimo na način da prikupimo dovoljno dokaza koji nam, u razumnoj mjeri, pružaju garancije da je stranka postupala u skladu sa Zakonom o finansiranju političkih stranaka.

Revizija je na osnovu uzoraka ispitivala značajne transakcije koje potvrđuju iznose u finansijskim izvještajima, ocjenu računovodstvenih načela prilikom sastavljanja finansijskih izvještaja i postupanje u skladu sa odredbama Zakona o finansiranju političkih stranaka.

Smatramo da revizija koju smo izvršili pruža razumnu osnovu za izražavanje našeg mišljenja.

Revizijom smo utvrdili da Narodna stranka Radom za boljitak u izvještajnom periodu nije postupila u skladu sa odredbama člana 3. stav (1), člana 6. i člana 11. stav (1) i stav (3) Zakona o finansiranju političkih stranaka.

Prema našem mišljenju, osim navedenog, revidirani finansijski izvještaji ukazuju da je Narodna stranka Radom za boljitak u 2007. godini postupala u skladu sa Zakonom o finansiranju političkih stranaka.

1. UVOD

Služba za reviziju finansijskog poslovanja u Centralnoj izbornoj komisiji BiH (u daljem tekstu: Služba za reviziju) je izvršila reviziju godišnjeg finansijskog izvještaja **Narodne stranke Radom za boljitak** za 2007. godinu.

Revizija je preduzeta u skladu sa članom 14. stav (1) Zakona o finansiranju političkih stranaka («Službeni glasnik BiH» broj 22/00), članom 24. Pravilnika o godišnjim finansijskim izvještajima političkih stranaka («Službeni glasnik BiH» broj 61/06) i članom 2. Pravilnika o administrativnim procedurama pregleda, kontrole i revizije finansijskih izvještaja političkih stranaka («Službeni glasnik BiH», broj: 103/08).

Zbog činjenice da se revizija obavlja provjerama na bazi uzorka i da postoje ograničenja u računovodstvenom sistemu i sistemu internih kontrola, postoji mogućnost da pojedine materijalno značajne greške ne budu otkrivene.

Prema podacima iz godišnjeg finansijskog izvještaja Narodna stranka Radom za boljitak je iskazala prihode u iznosu od 687.812,54 KM, čija struktura je data u sljedećoj tabeli:

Red.br.	Vrsta prihoda	Iznos u KM	Učešće u ukupnom prihodu %
1	Članarina	32.063,00	4,66%
2	Prilozi fizičkih lica	237.051,53	34,46%
3	Prilozi pravnih lica	2.100,00	0,31%
4	Prihodi od imovine stranke	0,00	
5	Prihodi od pravnih lica u vlasništvu pol.stranke	0,00	
6	Prihodi od poklona	12.600,00	1,83%
7	Prihodi iz budžeta	403.998,01	58,74%
	Ukupni prihodi:	687.812,54	100,00%

U godišnjem finansijskom izvještaju Narodna stranka Radom za boljitak je iskazala ukupne rashode u iznosu 643.046,18 KM.

2. PREDSTAVLJANJE POLITIČKE STRANKE

Naziv političke stranke je Narodna stranka Radom za boljitak. Skraćeni naziv stranke je Za boljitak.

Stranka je registrovana kod Kantonalnog Suda u Sarajevu, Rješenje broj R30/01 i Dopune rješenja R-I-8/04 i R-I-5/05 od 28.06.2005. godine

Sjedište političke stranke je u Sarajevu, ulica Kranjčevićeva broj 41.

Za zastupanje stranke ovlašten je Mladen Ivanković-Lijanović, predsjednik stranke. Lice ovlašteno za podnošenje finansijskih izvještaja za 2007. godinu je Ivan Pandža.

Organizacionu strukturu Narodne stranke Radom za boljitak čine:

- Središnji ured,
- 6 Regionalnih odbora u Republici Srpskoj
- 10 Kantonalnih odbora u Federaciji BiH
- Gradski odbor Mostar,
- Odbor Brčko Distrikt BiH
- 110 Općinskih odbora

3. OPIS REVIZIJE

Predmet revizije je godišnji finansijski izvještaj Narodne stranke Radom za boljitak za 2007. godinu i to sljedećih organizacionih dijelova:

- Središnji ured Narodne stranke Radom za boljitak,
- Općinski odbor Narodne stranke Radom za boljitak Tuzla,
- Općinski odbor Narodne stranke Radom za boljitak Travnik i
- Općinski odbor Narodne stranke Radom za boljitak Gradiška

Cilj revizije je da se prikupi dovoljno relevantnih dokaza kako bi se moglo izraziti mišljenje o tome da li je Narodna stranka Radom za boljitak u izvještajnom periodu postupala u skladu sa odredbama Zakona o finansiranju političkih stranaka.

Obim revizije finansijskih izvještaja Narodne stranke Radom za boljitak obuhvata kontrolu i provođenje analitičkih procedura radi utvrđivanje usklađenosti podataka koje je stranka iskazala u finansijskom izvještaju sa odredbama Zakona o finansiranju političkih stranaka, odnosno usklađenosti izvora finansiranja i načina trošenja sredstava, sa posebnim naglaskom na priloge fizičkih i pravnih lica, prihode od poklona i prihode iz budžeta.

4. PRETHODNE REVIZIJE

U prethodnom periodu izvršena je revizija godišnjeg finansijskog izvještaja Narodne stranke Radom za boljitak za 2005. i pregled godišnjeg finansijskog izvještaja za 2006. godinu nakon kojih su izdati izvještaj o reviziji i izvještaj o pregledu sa mišljenjem revizora, nalazima i preporukom revizije da stranka treba postupati u skladu sa odredbama člana 5. stav (1), člana 6. i člana 11. stav (3) Zakona o finansiranju političkih stranaka i Pravilnikom o godišnjim finansijskim izvještajima političkih stranaka.

Realizovane preporuke:

Narodna stranka Radom za boljitak je preduzela određene korake na realizaciji preporuka datih u izvještaju o reviziji i izvještaju u pregledu.

Nerealizovane preporuke:

Na osnovu uočenih nedostataka u godišnjem finansijskom izvještaju za 2007. godinu, utvrđeno je da politička stranka nije ispoštovala preporuke vezane za primjenu odredaba člana 6. i člana 11. stav (3) Zakona o finansiranju političkih stranaka.

5. NALAZI I PREPORUKE

5.1. NALAZI

- a) **Na osnovu obavljene revizije utvrđeno je da se Narodna stranka Radom za boljitak finansirala suprotno odredbama člana 3. stav (1) Zakona o finansiranju političkih stranaka.¹**

¹ U skladu sa članom 3. Zakona o finansiranju političkih stranaka, politička stranka za svoje finansiranje može da obezbijedi sredstva iz sljedećih izvora: a) članarina; b) priloga pravnih i fizičkih lica; c) prihoda od imovine u vlasništvu stranke; d) budžeta BiH za finansiranje parlamentarnih grupa u skladu sa članom 10. ovog zakona, kao i iz entitetskih budžeta i svih njihovih nižih organizacionih jedinica u skladu sa entitetskim zakonima; e) dobiti od prihoda preduzeća u vlasništvu političke stranke.

Stranka je tokom 2007. godine iznajmljivanjem poslovnih prostorija i opreme ostvarila prihod u iznosu od 43.000,00 KM.

Revizijom je utvrđeno da su na adresi sjedišta Narodne stranke Radom za boljitak (Kranjčevićeva broj 41 u Sarajevu), registrovana četiri udruženja građana: Udruženje poljoprivrednika u BiH, Udruženje penzionera u BiH, Udruženje invalidnih i hendikepiranih osoba u BiH i Udruženje nezaposlenih u BiH i da sa njima stranka ima zaključene ugovore o korištenju poslovnih prostorija pod zakupom stranke na području Bosne i Hercegovine, gdje tehničke mogućnosti to dozvoljavaju.

Kontrolom računa koje je stranka mjesečno ispostavljala navedenim udruženjima, utvrđeno je da im je pored poslovnih prostorija, fakturisano korištenje inventara i opreme, ali sve skupa po cijeni iz ugovora za korištenje poslovnih prostorija.²

U svojim poslovnim knjigama stranka je kao prihod od pruženih usluga Udruženju poljoprivrednika u BiH iskazala iznos od 17.000,00 KM, prihod od usluga Udruženju penzionera u BiH iznos od 10.000,00 KM, prihod od usluga Udruženju invalidnih i hendikepiranih osoba u BiH iznos od 6.000,00 KM i prihod od usluga Udruženju nezaposlenih u BiH iznos od 10.000,00 KM, dok u finansijskom izvještaju navedeni prihod nije iskazan.

Poslovni prostor u Sarajevu na čijoj adresi su sjedišta Narodne stranke radom za boljitak i sjedišta navedena četiri pravna lica (udruženja građana), stranci je dodijelilo fizičko lice bez plaćanja zakupnine, odnosno kao donaciju.³

Iznajmljivanjem poslovnih prostora koji nisu u njenom vlasništvu, bilo da su pod zakupom ili su joj dodijeljeni bez plaćanja zakupnine, Narodna stranka Radom za boljitak je ostvarila prihod suprotno odredbama člana 3. stav (1) tačka c) Zakona o finansiranju političkih stranaka.

b) Revizijom je utvrđeno da je Narodna stranka Radom za boljitak prekršila odredbe člana 6. Zakona o finansiranju političkih stranaka.⁴

U finansijskom izvještaju koji je dostavila Centralnoj izbornoj komisiji BiH, stranka nije prijavila sve priloge fizičkih lica koji premašuju 100,00 KM.

Stranka u finansijskom izvještaju nije prijavila priloge fizičkih lica koje je ostvarila po osnovu dijela novčanih sredstava koja su joj isplaćena iz ličnog dohotka i naknada dužnosnika izabranih ispred stranke u tijela vlasti.

Narodna stranka Radom za boljitak je donijela Odluku o uplati dijela novčanih sredstava koje dužnosnici izabrani ispred stranke ostvaruju u radu tijela vlasti⁵, kojom je članove stranke koji ostvaruju lični dohodak iz radnog odnosa zasnovanog temeljem izbora ili imenovanja stranke obavezala da 10% ličnog dohotka uplaćuju stranci. Takođe navedenom Odlukom je utvrđena obaveza izabranim i imenovanim članovima stranke koji ostvaruju naknadu po osnovu rada u tijelima vlasti, da 10% naknade uplaćuju stranci.

² Ugovorena zakupnina za korištenje poslovnog prostora sa: Udruženjem penzionera u BiH, Udruženjem invalidnih i hendikepiranih osoba u BiH i Udruženjem nezaposlenih u BiH iznosi po 1.000,00 KM mjesečno, dok je sa Udruženjem poljoprivrednika u BiH ugovorena mjesečna zakupnina od 2.000,00 KM.

³ Ugovor o zakupu je sklopljen 01.06.2005. godine između Narodne stranke Radom za boljitak i Mladena Gvozdena vlasnika poslovnog prostora u ulici Kranjčevićeva br. 41 površine 23,00 m². Ugovorom je utvrđena godišnja zakupnina od 4.200,00 KM, ali se prostor dodjeljuje stranci bez naknade, odnosno kao donacija. Stranka kao zakupac ima obavezu plaćanja samo poreza na zakupninu.

⁴ Ako ukupan iznos priloga jednog pravnog ili fizičkog lica premašuje 100 KM, ta uplata mora da se unese u finansijski izvještaj u skladu sa članom 11. Zakona o finansiranju političkih stranaka.

⁵ Odluka broj ZB-02-00-09/07 od 15.01.2007. godine

Po ovom osnovu Narodna stranka Radom za boljitak je ostvarila priloge fizičkih lica u ukupnom iznosu od 12.959,10 KM, koje je u skladu sa članom 6. Zakona o finansiranju političkih stranaka bila obavezna unijeti u finansijski izvještaj u skladu sa članom 11. istog Zakona.

c) Narodna stranka Radom za boljitak nije ispoštovala odredbe člana 11. stav (1) i stav (3) Zakona o finansiranju političkih stranaka⁶.

Stranka u kontrolisanom periodu nije vodila adekvatne evidencije o prihodima i rashodima.

- Stranka je vršila isplate sredstava fizičkim licima na osnovu ugovora o ostvarenja mjerljivih ciljeva.⁷
Za troškove koji su u 2007. godini po osnovu navedenih ugovora nastali u iznosu od 21.387,00 KM stranka nema adekvatne evidencije, nije izvršila njihovu klasifikaciju po vrstama, te ih je u svojim poslovnim knjigama i finansijskom izvještaju evidentirala kao ostale troškove po ugovoru što nije u skladu sa članom 20. Pravilnika o godišnjim finansijskim izvještajima političkih stranaka.
- Za prihode koje je stranka ostvarila po osnovu dijela novčanih sredstava koja su joj isplaćena iz ličnog dohotka i naknada dužnosnika izabranih ispred stranke u tijela vlasti, stranka nije uspostavila adekvatne evidencije po fizičkim licima - donatorima sredstava. Stranka je u svojim poslovnim knjigama primljena sredstva iskazala kao ostali prihod, a u finansijskom izvještaju koji je dostavila Centralnoj izbornoj komisiji BiH ovaj prihod uopšte nije iskazan, što je suprotno odredbama člana 13. i člana 14. Pravilnika o godišnjim finansijskim izvještajima političkih stranaka⁸.
- Prihod koji je ostvarila pružanjem usluga, odnosno davanja u zakup poslovnog prostora, inventara i opreme udruženjima građanja u ukupnom iznosu od 43.000,00 KM, stranka u finansijskom izvještaju nije iskazala u skladu sa članom 13. Pravilnika o godišnjim finansijskim izvještajima političkih stranaka.

⁶ U skladu sa odredbama člana 11. stav (1) Zakona o finansiranju političkih stranaka, politička stranka je obavezna voditi evidenciju o svojim prihodima i rashodima, a u skladu sa odredbama člana 11. stav (3) Zakona o finansiranju političkih stranaka podnositi finansijski izvještaj u formi koju odobri Centralna izborna komisija. Sadržaj, forma, način i drugi detalji izvještavanja uređeni su Pravilnikom o godišnjim finansijskim izvještajima političkih stranaka („Službeni glasnik BiH“ broj 61/06)

⁷ Ugovore o ostvarenju mjerljivih ciljeva sa Narodnom strankom Radom za boljitak su u 2006. godini potpisala fizička lica, čime su se obavezala da će zaključiti ugovore sa određenim brojem biračkih mjesta, te u njima ugovoriti određeni broj glasova. Navedenim Ugovorom Narodna stranka Radom za boljitak se obavezala da povjereniku, potpisniku ugovora isplati ugovorena sredstva za rad u roku od 30 dana od dana objavljivanja službenih rezultata, ukoliko ostvari ugovorom utvrđene rezultate. Ukoliko pak ne ostvari ugovorom predviđen broj glasova, povjerenik nema pravo na naknadu troškova.

Ugovorom je predviđeno da povjerenik može uzeti akontaciju za troškove rada, prije utvrđivanja rezultata (obezbijedenog broja glasova) navedenih u ugovoru.

Ugovorom su predviđene i situacije ukoliko povjerenih ne ostvari ugovorene glasove na način da:

- povjerenik koji ne ostvari 50% ugovorenih glasova obavezan je u roku od 30 dana, od dana objavljivanja službenih rezultata izbora od strane CIK BiH, vratiti akontaciju u primljenom iznosu,
- ukoliko povjerenik ne ostvari 25% ugovorenih glasova, obavezuje se da u istom roku stranci vrati akontaciju uvećanu za 100%.

Kao garanciju za povrat akontacije u slučaju neispunjenja ugovorene obaveze, prema Ugovoru povjerenik izdaje bjanko mjenicu, koju stranka može unovčiti bez upozorenja povjerenika.

⁸ U skladu sa članom 13. Pravilnika o godišnjim finansijskim izvještajima političkih stranaka, stranka je obavezna u finansijski izvještaj u okviru prihoda (na obrascu 3) unijeti ukupne priloge fizičkih lica i istovremeno ih prijaviti u skladu sa članom 14. Pravilnika (na obrascu 3-a).

- Stranka u finansijskom izvještaju, a u skladu sa članom 15. stav (1) tačka d) Pravilnika o godišnjim finansijskim izvještajima političkih stranaka nije iskazala identifikacione brojeve za pravna lica, koja su stranci dala priloge u ukupnom iznosu od 2.100,00 KM.
- Obrasci finansijskog izvještaja na kojima stranka iskazuje troškove nisu popunjeni u skladu sa članom 21. i članom 22. Pravilnika o godišnjim finansijskim izvještajima političkih stranaka.
Umjesto da popuni troškove po svim organizacionim dijelovima kojih je 129 u okviru organizacione strukture stranke, troškovi su iskazani za središnji ured, 10 kantonalnih odbora, 6 regionalnih odbora i Odbor Brčko Distrikt. Troškovi opštinskih odbora su sabrani i iskazani zbirno kroz kantonalne i regionalne odbore.
- Stranka u finansijskom izvještaju nije pravilno iskazala obavezu po zajmu od jednog fizičkog lica koja je na dan 31.12.2007. godine iznosila 1.352.961,28 KM. Iako član 23. stav (1) Pravilnika o godišnjim finansijskim izvještajima propisuje da se na obrascu 5 finansijskog izvještaja (zajmovi, krediti i dugovi) obavezno unosi datum realizacije zajma, visina rate i rok vraćanja zajma, Narodna stranka Radom za boljitak umjesto podataka o visini rate i roku vraćanja navedenog zajma je navela klauzulu koja glasi: „po zahtjevu davatelja“.
Takođe ni za druge obaveze, odnosno obaveze prema dobavljačima koje su na dan 31.12.2007. godine iznosile 319.000,98 KM stranka u finansijskom izvještaju nije iskazala rok za njihovo izmirenje.

Troškovi predizborne kampanje za prijevremene izbore

Narodna stranka Radom za boljitak je u 2007. godini učestvovala na Prijevremenim izborima za predsjednika Republike Srpske.

Uzevši učešće na pomenutim prijevremenim izborima Narodna stranka Radom za boljitak je postupila u skladu sa odredbama člana 15.10 Izbornog zakona BiH, odnosno u svrhu izborne kampanje je potrošila 110.601,28 KM.

Odredbama člana 15.10 Izbornog zakona BiH je propisano da politička stranka za potrebe izborne kampanje ne smije potrošiti više od 0,30 odnosno 0,20 KM⁹ po biraču u svakom izbornom krugu, prema broju birača koje je objavi Centralna izborna komisija BiH. Prema podacima Centralne izborne komisije BiH o broju birača na prijevremenim izborima za predsjednika Republike Srpske, Narodna stranka Radom za boljitak je finansiranje kampanje mogla potrošiti 336.664,20 KM.

⁹ Član 15.10 stav (2) propisuje da se maksimalno dozvoljeni iznos za finansiranje izborne kampanje izračunava tako što se broj glasača u svim izbornim jedinicama u kojima politički subjekt ima kandidatsku listu ili kandidata pomnoži sa: 30 feninga za načelnika opštine odnosno gradonačelnika i za članove skupštine opštine, članove Narodne skupštine RS i Predstavničkog doma Parlamenta Federacije BiH, članove Parlamentarne skupštine BiH, člana Predsjedništva BiH, i predsjednika i podpredsjednika RS, odnosno 20 feninga za izbore za članove kantonalnih skupština.

5.2. PREPORUKE :

Preporučuje se Narodnoj stranci Radom za boljitak da se pridržava odredaba Zakona o finansiranju političkih stranaka, a posebno na osnovu uočenih nedostataka se preporučuje:

Da postupa u skladu sa odredbama člana 3. stav (1), člana 6. i člana 11. stav (1) i (3) Zakona o finansiranju političkih stranaka i to:

- *da svoje finansiranje svede u zakonom propisani okvir,*
- *da prijavljuje priloge, bez obzira na koji način ih je ostvarila,*
- *da vodipotpune evidencije o svojim prihodima i rashodima i*
- *da finansijske izvještaje koje podnosi Centralnoj izbornoj komisiji BiH sačinjava u formi propisanoj Pravilnikom o godišnjim finansijskim izvještajima političkih stranaka*

KOMENTAR

Narodna stranka Radom za boljitak se aktom broj ZB-11-00-003/09 od 06.04. 2009. godine očitovala na Preliminarni izvještaj o reviziji godišnjeg finansijskog izvještaja za 2007. godinu. Nakon što je Služba za reviziju finansijskog poslovanja u Centralnoj izbornoj komisiji BiH razmotrila akt kojim se stranka očitovala na nalaze revizije iz preliminarnog izvještaja, argumentovane primjedbe je uvažila i ugradila u konačan izvještaj o reviziji. Primjedbe koje nisu utemeljene na relevantnim činjenicama nisu uticale na predhodni nalaz revizije.

Zahvaljujemo se osoblju Narodne stranke Radom za boljitak na dobroj i korektnoj saradnji tokom obavljanja revizije finansijskih izvještaja.

Mr. Hasida Gušić, Šef Službe za reviziju, revizor

Veliborka Kravljača, pomoćnik revizora

Željko Bakalar, pomoćnik revizora